

ZASTĘPCA RZECZNIKA PRAW DZIECKA
Adam Chmura

Warszawa, 04 kwietnia 2025 r.

ZPR.024.1.2025.AC

(w odpowiedzi należy podać ten znak sprawy)

Szanowny Pan
Andrzej Domański
Minister Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

Rzecznik Praw Dziecka z uwagą i uznaniem śledzi prace związane z projektem ustawy zmieniającą ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz ustawę o finansach publicznych (UD197). Stoimy na stanowisku, że jednostki sektora finansów publicznych powinna cechować daleko idąca transparentność, również w zakresie umów zawartych przez te jednostki lub na ich rzecz.

Pragniemy podkreślić, iż dostrzegamy konieczność wprowadzenia rozwiązań, w oparciu o które obywatele zyskaliby wiedzę w zakresie wspomnianych umów. Dziś bowiem brakuje jasnych, spójnych i precyzyjnych rozwiązań w ww. zakresie.

Rzeczniczka Praw Dziecka zdecydowała, że Biuro Rzecznika Praw Dziecka będzie co roku publikować jawny rejestr zawartych umów cywilnoprawnych, które generują koszty finansowe dla budżetu państwa. Co do zasady, rejestr będzie zawierał umowy zawarte w roku poprzednim. Ta decyzja jest wkładem Rzecznika Praw Dziecka w działania na rzecz transparentności sektora finansów publicznych. Co istotne, pierwszy taki rejestr został już opublikowany i jest to rozwiązanie, które wcześniej nie funkcjonowało w Biurze Rzecznika Praw Dziecka.

Opublikowany dnia 31 marca 2025 r. rejestr umów cywilnoprawnych Biura Rzecznika Praw Dziecka zawiera nie tylko umowy z 2024 r., ale również wszystkie, które zostały zawarte od momentu objęcia urzędu Rzecznika Praw Dziecka przez Monikę Horna-Cieślak.

Przy okazji prac nad ww. rejestrem, Rzeczniczka Praw Dziecka dostrzegła szereg kwestii, które – w naszej ocenie – wymagają doprecyzowania. Między innymi, w obecnym stanie prawnym, nie ma rozwiązań, które jasno określałyby, jakiego rodzaju dane z umowy podmiot powinien upubliczniać. Można więc jedynie kierować się dobrymi praktykami, tj. rozwiązaniami przyjętymi przez poszczególne jednostki sektora finansów publicznych, jak np. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich czy Ministerstwo Sprawiedliwości. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że nie są to rozwiązania spójne choćby w zakresie upubliczniania danych osób fizycznych, z którymi została zawarta umowa.

Naszą uwagę zwrócił też fakt, że w toku prac nad projektem ww. ustawy, w tym w zakresie utworzenia Centralnego Rejestru Umów jednostek sektora finansów publicznych, kwestią dyskutowaną powszechnie stał się fakt publikowania umów zależnie od ich wartości. Rzeczniczka Praw Dziecka z uwagą wsłuchuje się w głos społeczny, który postuluje zniesienie progu kwotowego tak, aby rejestr był faktyczny i pełny. Można tu przytoczyć stanowisko Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska, w którym, powołując się na własne wyliczenia wskazuje, że ustanowienie progu kwotowego na poziomie 10 tys. zł spowoduje, iż do rejestru nie trafi średnio 70 procent umów. Pojawił się także postulat pilnej finalizacji prac w zakresie utworzenia Centralnego Rejestru Umów, który przez stronę społeczną jest niezwykle oczekiwany.

W imieniu Rzeczniczki Praw Dziecka pragnę wyrazić poparcie dla rozwiązań wskazywanych przez organizacje pozarządowe, a które zmierzają w kierunku wzmocnienia transparentności. Jako przedstawiciel organu, który wdrożył już rozwiązanie sprzyjające jawności wydatkowania środków publicznych, składam na ręce Pana Ministra deklarację gotowości wspólnych prac i dzielenia się doświadczeniem Biura RPD w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku

Adam Chmura

Zastępca Rzecznika Praw Dziecka